

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Aksjonen rovviltets røst
Postboks 1410 - TEXAS
2404 ELVERUM

Deres ref

Vår ref

Dato

16/2985-

27.01.2017

Avgjørelse av klage på vedtak om kvotejakt på gaupe i 2017 - Rovviltregion 2

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra Rovviltets Røst 20. november 2016 over rovviltnemnda i region 2 sitt vedtak 8. november 2016 om kvote for gaupejakt i region 2 i 2017.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 2 sitt vedtak 8. november 2016 om kvotejakt på gaupe i region 2 i 2017. Departementet har i sin avgjørelse blant annet lagt vekt på at arten produserer et høstingsverdig overskudd, at en effektivering av den vedtatte jaktkvoten ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet. Vedtaket er i samsvar med naturmangfoldloven § 16, og målet om at gaupebestanden skal forvaltes så nær bestandsmålet som mulig. Klagen tas dermed ikke til følge.

Bakgrunn

Rovviltnemnda i region 2 vedtok 8. november 2016 kvote for kvotejakt på gaupe i 2017. Vedtaket ble påklaget av Rovviltets Røst 20. november 2016. Rovviltnemnda i region 2 fastholdt 9. desember 2016 sitt tidligere vedtak. Miljødirektoratet ga sin faglige tilråding 15. desember 2016.

Klagers anførsler

Postadresse
Postboks 8013 Dep
NO-0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
<http://www.kld.dep.no/>

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Naturforvaltningsavdelinge
n

Saksbehandler
Torkel Ramberg
22245850

Klager mener det det ikke bør jaktes på en bestand som allerede ligger under det fastsatte målet, selv om målet for regionen er nådd de siste tre årene. Nedgangen i antallet familiegrupper sank fra 2015 til 2016 på grunn av for høyt jaktuttak.

Rovviltnemndas vurdering

Rovviltnemnda i region 2 sier i sitt vedtak blant annet følgende

"Rovviltnemnda i region 2 viser til at det nasjonale målet for gaupe i regionen er nådd som gjennomsnitt for de tre siste årene. Rovviltnemnda har følgelig myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe etter rovviltforskriften § 11, jmfør §§ 4 og 7. Etter en samlet vurdering med vektlegging på bestandssituasjonen, erfaringer med kvotejakt og bestandsutvikling i regionen og tap av bufe, finner Rovviltnemnda grunnlag for å fastsette en kvote for jakt på gaupe i 2017 med til sammen 10 dyr, hvorav maksimalt 2 hunner eldre enn ett år. To dyr holdes tilbake som en reservekvote som kan tildeles etter nærmere vurdering dersom det framkommer ny kunnskap om bestandsforholdene. Et slikt uttak vurderes ikke å være til skade for bestandens overlevelse. Eventuell skadefelling og irregulær avgang etter at vedtaket om kvotejakt er gjort belastes kvoten."

Nemndas vedtak innebærer at det fra jaktstart fordeles åtte dyr på to jaktområder, 3 dyr til Buskerud, Vestfold og nordre/østre Telemark og 5 dyr til Sør- og Vest-Telemark og Aust-Agder. Hunndyrkvoten ble vedtatt felles for hele regionen.

Videre fastsatte nemnda følgende vilkår:

"1. Kvotejakt på gaupe er ordinær jaktøvelse som er underlagt alle bestemmelsene i viltloven og forskrifter fastsatt i medhold av viltloven.

2. Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen er med virkning fram til og med 14. februar unntatt fra tillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at familiegrupper felles, skal være iverksatt.

3. Jeger/Fangstmann plikter å holde seg løpende oppdatert om status på kvotejakta via fylkesmennenes informasjonstelefoner.

4. Rapportering og informasjonsplikt:

- Informasjonsplikt: Jeger plikter å holde seg jevnlig oppdatert gjennom dagen om status for kvotejakta i området. Jeger skal minimum ringe opplysningstelefonen om gaupejakt før jaktstart og mellom kl. 12 og 13 daglig.*
- Rapporteringsplikt: Felling av gaupe skal umiddelbart og senest innen 30 minutter meldes til Statens naturoppsyn og aktuell fylkesmann."*

I saksfremlegget for nemnda er det gitt en grundig vurdering av både bestandssituasjon og skadesituasjonen i regionen. Når det gjelder skadesituasjonen vises det til at tendensen er entydig med reduserte skader sjetten år på rad. Pr. 2. november er det registrert i alt 25 antatte og dokumenterte gaupeskader i regionen.

Miljødirektoratets faglige tilråding

Miljødirektoratet sier i sin faglige tilråding blant annet:

"Miljødirektoratets faglige tilråding knytter seg til å vurdere gaupebestandens status og forventede utvikling i regionen og vurdere sannsynligheten for at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet. Vurderingene knyttet til

den forventede utviklingen av gaupebestanden tar utgangspunkt i at vedtatt kvote effektueres. Rovviltnemnda i region 2 fattet vedtak om en kvote på totalt 10 gauper hvorav en hunndyrkvote på 2 dyr over ett år. 2 dyr er holdt igjen til senere fordeling. Kvoten er fordelt på to jaktområder. Familiegrupper som opptrer sammen er unntatt fra kvoten de to første ukene av jaktperioden.

Om overvåking av gaupe og bestandssituasjonen i Norge og innenfor region 2:

Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. NINA rapport 1280: Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2016 gir den siste oppdaterte oversikten over antall dokumenterte ynglinger av gaupe i hver region, og for hele landet. Årene 2014, 2015 og 2016 er det registrert henholdsvis 53,5, 60,5 og 52 ynglinger av gaupe på landsbasis. Antall ynglinger i 2016 tilsvarer en estimert totalbestand på ca 310 gauper. Miljødirektoratet konstaterer at det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe ikke ble nådd i Norge i 2016. I rovviltregion 2 ble det før jakt i 2016 registrert 9,5 ynglinger av gaupe. Den halve ynglingen er delt med region 3. Regionen ligger dermed under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 12 årlige ynglinger. Tre års gjennomsnitt av antall ynglinger viser at regionen er over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet, og nemnda har myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe.

Om gaupas forventede utvikling i regionen:

Norsk institutt for naturforskning (NINA) introduserte i 2011 en prognosemodell for beregning av bestanden av gaupe i Norge (NINA rapport 774). Modellen kan benyttes til å forutsi bestandsstørrelse av gaupe fremover i tid, samt å beregne hvilken effekt ulike jaktuttak vil ha på bestanden før jakt den påfølgende vinteren. Dette som en hjelp til å redusere utfordringene med å stabilisere utviklingen av gaupebestanden, siden en tidligere har vært nødt til å ta utgangspunkt i fjorårets familiegruppetellinger når årets kvoter skal fastsettes. Modellen baserer seg på tidsserien med tellinger av familiegrupper og uttak av gauper bakover i tid for å beregne en prognose fremover i tid. Det er viktig å understreke usikkerheten i de regionale prognosene da det er små tall det opereres med.

Basert på antall familiegrupper påvist før jakt i 2016 og kjent uttak av voksne hunndyr, gir prognosemodellen et estimat på 54 familiegrupper før jakt på landsbasis i 2017. Med en slik forutsetning gir prognosemodellen størst sannsynlighet for å ligge på det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper i 2018 med et uttak på mindre enn 15 voksne hunner i 2017. Prognosemodellen kan anvendes til å beregne hvor store uttak en region bør ha, når regionen befinner seg i nærheten av bestandsmålet og det er ønskelig med en stabilisert bestand. For landet som helhet viser modellen at en kan høste 0,43 voksne hunndyr pr registrerte familiegruppe hvis en ønsker en stabilisert bestand rundt bestandsmålet. Modellen viser også at en kan høste 1,27 gauper pr registrerte familiegruppe hvis en ønsker en stabilisert bestand rundt bestandsmålet. Det er viktig å understreke at usikkerheten i estimatene til modellen blir større for de regionspesifikke prognosene. Her er antall familiegrupper mindre, og i enkelte regioner snakker vi om svært små tall. Dette betyr at den usikkerheten som eksisterer rundt observasjoner av familiegrupper spiller en større rolle jo mindre tall man opererer med, og videre er små bestander mer påvirket av tilfeldige variasjoner i f.eks. fødsels- og dødsrater.

Miljødirektoratets vurdering og faglige tilråding

Det følger av naturmangfoldloven § 8 første ledd at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om bl.a.

arters bestandssituasjon samt effekten av påvirkninger. Miljødirektoratet har i sin faglige tilråding lagt vekt på NINA rapport 1280 med rapporterte tall for bestandsstatus i 2016, og regionale og nasjonale prognoser for utviklingen i gaupebestanden. For å holde en stabilisert bestand av gaupe i region 2 på 12 årlige ynglinger av gaupe gir modellen et estimert totaluttak på 15 gauper hvorav 5 voksne hunndyr. Prognosemodellen for antall familiegrupper av gaupe i 2017 anslår 9 (8,6) familiegrupper før jakt i 2017, med en variasjon på mellom 6 og 12 familiegrupper. Sannsynligheten for at antall familiegrupper er under bestandsmålet i 2017 er 86 %. For å nå det regionale bestandsmålet på 12 familiegrupper i 2018 er det nødvendig å fastsette en kvote for regionen som bidrar til vekst. Uttak av voksne hunner bør derfor være lavere enn estimert uttak for å holde bestanden stabil på bestandsmålet. Gaupebestanden i region 2 har siden 2006 ligget stabilt over bestandsmålet og de siste fire årene har bestanden ligget fire familiegrupper over bestandsmålet. Kvotene de samme årene har vært årlig mellom 25 og 35 gauper med et hunndyrkvote på mellom 8 og 15 voksne hunner. De forholdsvis høye kvotene er satt for å reduserer gaupebestanden i regionen ned rundt bestandsmålet. Tatt utgangspunkt i prognosen for antall familiegrupper før jakt i 2017 og anbefalt høstingsrate for å holde en stabil bestand, mener Miljødirektoratet et uttak på 10 gauper hvorav 2 hunndyr over ett år vil mest sannsynlig bidra til en vekst i bestanden og oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen etter neste yngling. Miljødirektoratet viser i denne sammenheng også til sekretariatets saksutredning for kvotejakt på gaupe i regionen

Konklusjon

Etter en helhetsvurdering av vedtak om kvote for jakt på gaupe i region 2 i 2017, anser Miljødirektoratet det som mest sannsynlig at en effektuering av vedtatte kvotestørrelse vil medføre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen."

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken behandles etter viltloven § 9, naturmangfoldloven (nml.) § 16, jf. § 77 og rovviltforskriften (rov.) §§ 4,7 og 11. Departementet legger, i henhold til nml. § 7, i sin vurdering prinsippene i nml. §§ 8-10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 trekkes inn i skjønnsvurderingen. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 er ikke relevant i denne saken, fordi det ikke er aktuelt å stille vilkår om avbøtende tiltak.

Det er et vilkår for jakt på gaupe at best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at gaupe produserer et høstingsverdig overskudd, jf. nml. § 16 tredje ledd. Videre følger det av nml. § 16 fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

Når det fastsatte bestandsmålet for gaupe er nådd, har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvoter for jakt, jf. rov. §§ 7 og 11. Rovviltnemnda skal i forbindelse med kvotefastsettelsen blant annet gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling, og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. kommentarene til rov. § 7 annet ledd.

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur* fastsatte Stortinget det nasjonale bestandsmålet for gaupe til 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny stortingsbehandling av rovviltpolitikken våren 2011 ble bestandsmålet for gaupe på 65 årlige ynglinger på landsbasis videreført, jf. Representantforslag 163 S (2010-2011) (rovviltforliket 2011). Videre fremgår det at rovviltforvaltningen skal skje på en slik måte at antallet ynglinger holdes så nær bestandsmålet som mulig. Det nasjonale bestandsmålet er nærmere fordelt på syv av de åtte forvaltningsregionene, jf. rov. § 4.

Gaupe er klassifisert som sterkt truet i Norsk rødliste for arter 2015. Når det gjelder bestandssituasjonen for gaupe, har departementet i sin behandling av saken lagt til grunn informasjon fra Rovdata (Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt). Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. NINA rapport 1280: Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2016 gir den siste oppdaterte oversikten over antall dokumenterte ynglinger av gaupe i hver region, og for hele landet. Årene 2014, 2015 og 2016 er det registrert henholdsvis 53,5, 60,5 og 52 ynglinger av gaupe på landsbasis. Antall ynglinger i 2016 tilsvarer en estimert totalbestand på ca 310 gauper. Miljødirektoratet konstaterer at det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe ikke ble nådd i Norge i 2016. I rovviltregion 2 ble det før jakt i 2016 registrert 9,5 ynglinger av gaupe. Den halve ynglingen er delt med region 3. Regionen ligger dermed under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 12 årlige ynglinger. Tre års gjennomsnitt av antall ynglinger viser at regionen er over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet, og nemnda har myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe.

Departementet viser videre til Miljødirektoratets faglige tilrådning og rovviltnemndas vedtak (jf. sekretariatets saksframlegg) der det er gitt en grundig redegjørelse for bestandssituasjon og prognose for bestandsutvikling samt utviklingen i skadeomfang og utvikling i region 2.

Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap. Kravet i nml. § 8 er dermed oppfylt.

Nml. § 5 sier at målet er at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Når det gjelder gaupe er prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning konkretisert i rov. § 3 og § 4 og i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 2.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som arten blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og noe skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Departementet har derfor ikke tillagt prinsippet om samlet belastning stor vekt i denne saken.

Departementet viser til at direktoratet i sin faglige tilrådning skriver at en effektuering av vedtatte kvotestørrelse vil medføre at bestanden etter årets yngling mest sannsynlig fortsatt vil

oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet. Departementet er enig i denne vurderingen og viser videre til at det nasjonale bestandsmålet for gaupe er nærmere fordelt på regionnivå. Det er en målsetning at bestanden av gaupe skal økes i regioner som ligger under bestandsmålet, og at bestanden skal reduseres i regioner som ligger over bestandsmålet. Hver enkelt region skal vurdere eventuelle uttak blant annet av hensyn til å komme så nær de regionale bestandsmålene som mulig. Departementet har videre lagt vekt på de forhold som nevnes i nml. § 16 fjerde ledd og anser at en effektivering av kvoten i liten grad vil påvirke artens funksjon i økosystemet og naturmangfoldet for øvrig.

I denne saken foreligger det tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor mindre vekt.

Departementet legger til grunn at vilkåret i nml. § 16 tredje ledd er oppfylt. I region 2 er det fastsatt et bestandsmål på 12 årlige ynglinger av gaupe, og beitenæring skal tilpasses slik forekomst i tråd med forvaltningsplanen til rovviltneemnda i regionen. Rovviltneemnda har redegjort for skade- og konfliktsituasjonen med beitenæring i regionen (jf. Sekretariatets saksfremlegg). Det er blant annet vist til at det har vært en nedgang i antall sau og lam som er erstattet som drept av gaupe de senere årene. Når det gjelder kvotefordeling og områdeavgrensning har rovviltneemnda lagt vekt på forvaltningsplanen og prioriteringen av områder til henholdsvis gaupe og beitenæring som følger av denne, samt oppdaterte tall for skade- og konfliktsituasjonen i regionen. Departementet legger videre til grunn at rovviltneemnda i region 2 med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i nml. § 12. Videre er rovviltneemndas vedtak blant annet fattet på bakgrunn av potensialet av gaupeskader på beitedyr, og andre viktige samfunnsinteresser er således vektlagt, jf. nml. § 14.

Klima- og miljødepartementets konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltneemnda i region 2 sitt vedtak 8. november 2016 om kvotejakt på gaupe i region 2 i 2017. Departementet har i sin avgjørelse blant annet lagt vekt på at arten produserer et høstingsverdig overskudd, at en effektivering av den vedtatte jaktkvoten ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet. Vedtaket er i samsvar med naturmangfoldloven § 16, og målet om at gaupebestanden skal forvaltes så nær bestandsmålet som mulig. Klagene tas dermed ikke til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Kopi til:

Fylkesmannen i Buskerud
Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 2

Postboks 1604
Postboks 5672 Sluppen
c/o Fylkesmannen i
Buskerud, Postboks 1604

3007 DRAMMEN
7485 TRONDHEIM
3007 DRAMMEN